

TER i altres derivats de noms d'animals), amb el valor diminutiu que tenia en llatí antic aquest sufix. Aleshores, l'ètimon de *Cabristedo* seria *CAPRASTRETUM 'indret on abunden els ramats de cabretes', amb *-a-* assimilada en *Cabrestedo* > *Cabristedo*.

Cabristà és un nom de formació paral·lela a la de *Cabristedo*, format amb el sufix de sentit col·lectiu llatí *-ARE* > *-ar*. L'ètimon d'aquest NL seria doncs: *CAPRASTRARE > Cabrestar > Cabristà J. F. C. [La *i* potser s'explicaria millor si admetièm que per influència de *caprastrare* es formà *caprastrare > *-eistra-re*].

CABRUJA

Partida del terme de Santa Pellaia, en el municipi de Cruïlles (Baix Empordà). Coromines, en les enquestes de l'*Onom. Cat.* va recollir el nom en la forma trivialitzada «Can Cabruja» (1958), però la forma amb què apareix en la documentació antiga prova que la forma originària del NL ha de ser sense la partícula antroponímica «Can».

DOC. ANT. Villanueva (*Viaje Literario* XII, 303) transcriu un document de l'any 1064 (*Testamentum Poncii Praeceptoris Ecclesiae Gerundensis*) en què enumera els NLL següents: *Vila Albini* (Vilobí), *Rivo de Luto* (Riudellots), *Crudílias* (Cruïlles), *Sancti Cipriani de Alios* (St. Cebrià dels Alls) i «in Parrochia Sanctae Pelagiae ipsos mansos quatuor --- in loco quem dicunt ad ipsa *Cabruga* [línia 33] --- et cum ipso Munar quod in jam dicta parrochia Sanctae Pelagiae».

Cabruja és un cognom corrent en els pobles del bisbat de Girona (*AlcM* en cita nou). El *DAG* troba el cognom *Cabruja* a les províncies de Barcelona i de Girona, i en un document de Palma de Mallorca de 1739.

ETIM. Coromines en el *DECat* II, 371b33-37 es pregunta si el mot no podria venir d'algun derivat de CAPRA. Es podria pensar, potser, en un substantiu com CAPRAGO, -INIS- que en l'*Herbari d'Apuleu* (S. VI) és el nom de la «*Lonicera caprifolium*» anomenada en francès *chèvrefeuille* (és a dir, l'herba que s'enfila com una cabra) i, en català, *xuclamel* o *lligabosc* (cf. *FEW* II, a. 303).

El mot *cabruja* correspon materialment a l'italià *capruggine*: «intaccatura fatta nelle doghe per incastarvi i fondi delle botti» (Petrocchi) (*A. Prati, Vocabolario Etimologico Italiano*, el documenta al segle XIV); és a dir: «galze», mot que G. Rohlf s'ha de la seva *Historische Grammatik der Italienischen Sprache* (III, 273 o 1059) analitza com un dels nombrosos derivats italians en *-uggine* i el relaciona etimològicament amb CAPRA 'cabra'.

Resumint, doncs, cal dir, sense poder arribar a una solució etimològica definitiva, que *Cabruja* havia de tenir el sentit de «galze entre penyes, o esclatxa entre roques» (cf. l'italià *capruggine* derivat de CAPRA) o bé el sentit de «xuclamel» (en llatí *caprago* o *caprifolium* que també provenen de CAPRA). J. F. C.

CABUI

Partida del terme de Sarroca de Bellera recollida per Coromines (*E.T.C.* II, 62).

ETIM. NL d'etimologia incerta. Presenta la terminació d'origen basc *-ui*, i segons Coromines no sembla pas que es pugui relacionar raonablement amb cap NP ben conegut (cf. *E.T.C.* II, 61-64). J. F. C. [Potser del bc. *gau* 'nit', un GAUÏ 'paratge fosc, obscur, lúgubre', si és lícit suposar-hi una variant dial. o ibèr. en C-].

CABÚS

1) Port de 2301 m. d'altitud, en el límit entre Pal (agregat de la Maçana d'Andorra) i Tor (Vall Ferrera).

PRON. MOD.: *pórd de kabús* oït per Coromines a Tor, 1932.

DOC. ANT. En un document de l'any 1261 hi ha les a frontacions següents: I) portela de Xoval, II) Graells de la Maçana, III) al port de *Cabús* (Baraut, *Cart. Andorra* II, 114 documents particulars, 30.5fi). En un documentat de Pal de l'any 1283: «afr. in Valle Lubrica et in porto de *Cabús* et --- alto Clari --- et in Graellos de la Maczana» (Baraut II, 135 documents particulars, 50.11). «Y lo [port] de *Cabús* per anar a Tor» (Anyós, *Relació Vall d'Andorra*, 1838, p. 8.16).

HOMÒNIMS: 2) Al Vallespir, *Cal Cabús* o *Carcabús* recollits a la Vall del Canidell que baixa del Coll d'Ares cap a Prats de Molló (xxiv, 39.4). Possiblement el «Cal» d'aquest NL és secundari. Aquest NL està documentat en un document de l'any 1238: «villare den *Cabatx*» [és una mala lectura per *Cabutz*, la *u* uncial sembla *a*] (Ponsich, *Top.*, 83). «*Calcabous*» any 1750 (Ponsich, *Top.*, 83).

3) A la Terra Alta, *Barranc de Cabús* a la Fatarella (xiii, 71.19).

ETIM. Creiem que és un derivat del nom comú català *cap*, atès que *Cabús* és un nom de lloc relacionat amb colls de muntanya o barrancs que tenen al capdamunt un cap sense sortida. Per a la formació del tipus de nom en *-ús* < *-ucius* (*Orús* < *AURUCIUS*; *Banús* < *Bonús* < *BONUCIUS*; *Bellús* < *BELLUCIUS* etc.) cf. Aebischer, *On. Cat.*, p. 19.

El barranc de *Cabús*, a la Fatarella, a l'Ebre, no és probable que sigui un NL d'origen aràbic perquè una arrel *kbs* no existeix en l'antroponímia d'Àrabia ni d'Egipte (Hess, Littmann),¹ i encara que figura *Käbbús* com a NP a Algèria (*GGAlg*), no es tracta de cap estructura corrent en la morfologia aràbiga. J. F. C.

¹ Ni en *Rma*: car *kabbús* «cappucium» 166.281 és el conegut manlleu romànic (*DECH* i *DECat*, s. v.), d'on també el NP algerià.

CAÇA

És el nom d'una vila populosa, cabdal dins La Selva, i d'una de menor en el Baix Empordà.